

KAKTUS

og andre SUKKULENTER

Nr. 2

April 2003

Årgang 38

Fig. 68

Echinocactus microspermus Web.

Original von T. Gürke aus "Monatsschrift für Kakteenkunde"

Kaktus og andre sukkulenter udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Finn Larsen, Salbyvej 17, DK- 4600 Køge. Tlf.: 56654460, email: salbyvej17@tdcadsl.dk

Tryk : J.P. Trykservice A/S Falkevej 20, 4600 Køge.

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent kr 200,- indbetales til Nordisk Kaktus Selskab, gironr. 657-8713. Alle henvendelser vedrørende medlemskab bedes rettet til sekretæren. About information and membership apply to our secretary.

Terminer for indlevering af annoncer:

Termine für Anzeigen:

Terms for advertising:

1. marts, 1. juni, 1. september, 20. november.

Annoncepris: 1/8 side Dkr 100,- 1/4 side Dkr 200 - Preise für Anzeigen: 1/8 side Dkr 100,-

1/4 side Dkr 200. - Price for ans: 1/8 page Dkr 100,- 1/4 page Dkr 200,-

SIDEN SIDST

Medlemssituationen i Nordisk Kaktus Selskab er desværre på nedadgående igen.

Derfor vil jeg hermed starte en hvervekampagne som vil køre indtil årsmødet i år. Jeg håber alle har mod på at hjælpe. Der er nemlig et lille lokkemiddel. Jeg giver hermed alle medlemmer lov til at gå ud at hverve nye medlemmer på følgende måde.

Det gode kampagnetilbud er, at det nye medlem du kan få fat på, kun skal betale 150 kroner i kontingent. Det er uanset om det er danske, svenske eller norske kroner. For hvert medlem du hverver, fratrækker vi 50 kroner fra dit kontingent i 2004. Altså jo flere medlemmer du hverver det mindre bliver dit kontingent i 2004.

Du udfylder et girokort for det nye mulige medlem, med navn og adresse plus beløbet 150kroner. Skriv også dit eget navn under rubrikken meddelelser på girokortet, derved kan vi holde styr på hvor mange medlemmer du hverver.

Udfyld også girokortet med NKS kontonummeret som altid står i medlemsbladet.

Lyder det lidt besværligt så gå ind på vores hjemmeside og se hvordan du skal gøre.

Kontakt mig også gerne for nærmere detaljer og jeg skal være behjælpelig.

Dette her er jo aldrig prøvet før, så jeg er spændt på om det falder i jeres smag. Noget skal vi jo prøve for at få nye medlemmer. God Jagt.

Fmd. Henrik Helms Madsen

Nordisk Kaktus Selskabs hjemmeside:

<http://www.kaktus.dk>

Selskabets bestyrelse:

Formand: Henrik Helms Madsen,
Banevænget 7, DK-8544 Mørke, tlf. 86 37 67 37.
Email: madsenkaktus@vip.cybercity.dk

Sekretær: Jørgen Ørsted Hørlyck, Sverigesvej 15, DK-7400 Herning, tlf. 97 21 23 67.
Email: jhorlyck@post.tele.dk

Kasserer: Pia Larsen, Stevnsgade 3, 2. sal tv. DK - 2200 København N. Tlf. 35 36 66 18.
Email: pia@larsen.dk

Øvrige funktioner:

Dansk bibliotekar: Bent Olesen, Liselundvej 101, Tjørring, DK- 7400 Herning.
Tlf. 97 26 91 96.

Svensk bibliotekar: Hans Björding,
Backsippevägen 14, S-311 33 Falkenberg.
Email: hans.bjoerding@swipnet.se

Indbetaling af kontingent i Norge og Sverige:

Sverige: Nordisk Kaktus Selskab, giro 76 07 72-4.

Norge: Nordisk Kaktus Selskab,
konto nr. 7877.08.13734, Den norske Bank

Æresmedlemmer:

Hans Keil & Peter Brandt Pedersen

Forsiden: Dette års forsider viser illustrationer fra bogen *Gesamtbeschreibung der Kakteen* (Monographia Cactacearum) af Professor Dr. Karl Schumann.

Udgivet af forlaget Neudamm i 1899.

Bogen er venligst udlånt af Hanna E. Hansen

På besøg hos Hugo Jensen

Vi skal denne gang på besøg hos Hugo Jensen og Gartneriet Lindberg. I de år jeg jævnligt har besøgt Hugo i Faxe har han hver gang overrasket mig med sit gå-på mod og flid. For 12 år siden var her kun en mark, men i dag finder man et velfungerende gartneri bestående af flere store drivhuse, som Hugo selv har bygget - af dele, som han har hentet fra nedrivninger rundt om på Sjælland. Alt i alt en imponerende indsats!

I dag står gartneriet færdigt, og der er ikke planer for yderligere udvidelse. Hugo fortæller selv, at grænsen nu er nået. Selvfølgelig kunne man rent teoretisk bygge gartneriet større, men i så fald vil det være umuligt samtidig at passe de mange planter. En grænse for vækst som vi andre måske burde lære noget af.

Jeg ankommer hos Hugo en søndag formiddag, vejret er køligt og fugtigt men heldigvis er der en dør til et noget behageligere klima. Herinde finder jeg Hugo i færd med nippe stiklinger -stiklinger i massevis til formering. Selvom jeg har været her flere gange og ved lidt om Hugos historie har jeg nu aldrig fået det hele fortalt i sammenhæng. Det må der rådes bod på nu. I drivhuset er der et lille hjørne som man vel med rette kan kalde en hyggekrog og i dagens anledning serveres her

kaffe.

Du har jo en lidt spændende kaktushistorie bag dig, jeg tror i grunden at en hel del af os gerne ville have fulgt dit eksempel. Du begyndte som ganske almindelig kaktussamler i Vallengbæk. Du havde her et rimeligt stort drivhus, men tager alligevel beslutningen at flytte fra København.

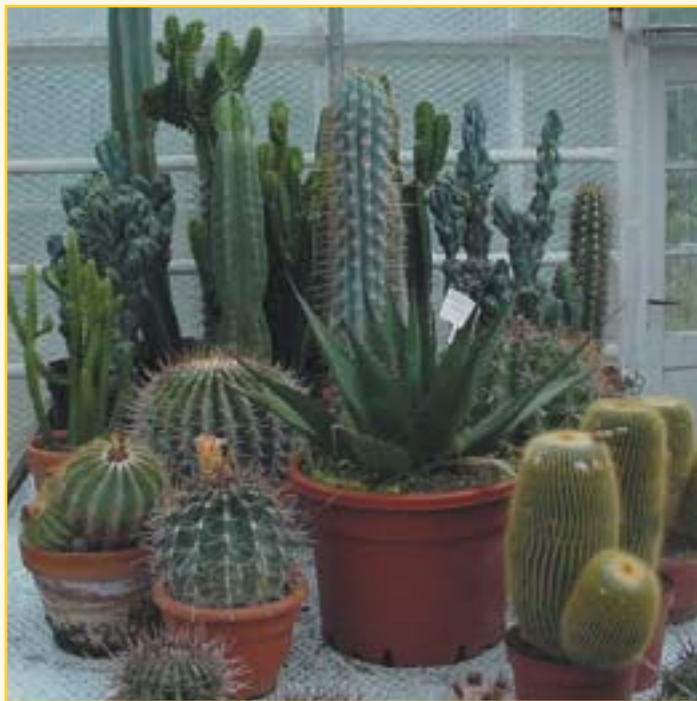
- Ja, det måtte jo ske, både min kone Merete og

jeg var godt trætte af København og ville gerne på landet og bo. Vi fandt vores hus nær ved Faxe for ca. 12 år siden, og jeg synes vi her er kommet rigtigt på landet.

Det med gartneriet kommer først senere, jeg tror ikke at det var min plan fra starten, jeg var jo bare samler og i første omgang byggede jeg et hobbydrivhus - godt nok på 128

m², men det skulle jo nødt blive for lille med tiden. Hele min samling var placeret her og huset var varmet op med el. Det var et værre gedemarked de første år med flere forlængerledninger op til beboelseshuset på ca. 30 meter. Jeg var nødt til at tilslutte ledningerne til hver sin sikringsgruppe for undgå at sikringerne brændte over. Der blev brugt lidt strøm dengang og det første år vi boede her fik vi en ekstraregning på 17000 kroner! Dengang var jeg

Lidt kaktus er der dog tilbage på et enkelt bord

stadigvæk en "gal" samler.

Da jeg så nogle år efter fik sat en kedel op og i stedet for begyndte at fyre med olie, så skulle jeg jo pludselig have penge tilbage fra SEAS - hele 26.000 kr. Det syntes man åbenbart så mærkeligt ud i el-selskabet for pludselig en dag kom en medarbejder fra SEAS for at kontrollere måleren.

Så vidt jeg husker solgte du da også lidt planter dengang måske for at dække lidt af varmeudgifterne.

- Der blev rigtignok solgt lidt fra, men det var stadigvæk kun for sjov. Men jeg var meget "bidt" af at dyrke planter i stedet for bare at samle, så på et tidspunkt beslutter jeg at uddanne mig til gartner. Efterhånden begyndte jeg også at drømme om at etablere mit eget gartneri. Hele min uddannelse og de opgaver som jeg arbejder med handler i høj grad om, hvorledes man tidsmæssigt og mest økonomisk bygger sit eget gartneri. Men det

er jo kun teori - i praksis er det alligevel anderledes og knap så enkelt.

Du brugte også en hel del tid på udstillinger husker jeg.

- Udstillingerne var i høj grad motiverende for mit videre forløb. På de store udstillinger solgte jeg rigtigt pænt, så det var i starten med til at holde fogenen fra døren. Det med udstillingerne var ligesom selvforstærkende - da jeg først havde været med et par gange, så blev jeg tit kontaktet og har været på utallige udstillinger i årenes løb. I starten med de store el-regninger tog jeg med til samtlige udstillinger, men jeg lærte hurtigt, at der var for meget arbejde og for lidt penge i de små udstillinger, så efterhånden deltog jeg udelukkende på de store. Men dem er der da også nogle af i årets løb - hvilket vil sige fra marts til

Flot Echinocactus ingens fra Tenerife

oktober. Der er vel en 3 - 4 stykker på Sjælland samt et par stykker i Jylland.

Jeg kan huske at du på et tidspunkt fik fat i en masse byggematerialer til drivhuse.

- På et tidspunkt ringer Per Andsager til mig vedrørende en annonce han har set fra et nedlagt gartneri. I denne stod der noget om, at hvis du manglede nogle materialer til et hobbydrivhus, så kunne man henvende sig. Jeg henvendte mig på adressen og spurgte, om jeg måtte rive det hele ned. Ejendommens nye ejere var ivrige efter at komme af med drivhusene, så det måtte jeg gerne. Det var et gartneri på 400 m² - det tog 3 måneder at rive det ned, men 3 år at sætte det op igen. Jeg har så kun haft udgifter til stål og beton, maling og kit og det beløber sig til omkring 80.000 kr - og det er jo billigt. Et nyt

gartneri koster i hvert fald 1000 kr. pr. m² så her taler vi om helt andre investeringer.

Ren nostalgi fra Hollandsturen i 1985 - Hugo Jensen og Claus Keil bogfører de ny erhvervede planter hos de Herdt Foto: Hans Keil

Hugos kaffe- og rygehjørne

Når man kigger ned gennem drivhusene så kan jeg kun se sukkulenter. Kaktusserne er tydeligt i mindretal og kan vel placeres på et enkelt bord. Er der ikke salg af kaktus mere?

- Det kan jeg roligt svare nej til. For nogle år tilbage havde jeg en omsætning som bestod af 60 - 70 % sukkulenter og resten kaktus. Jeg havde også en god kunde i København, som købte en del store planter som jeg hentede i Holland. I dag er der kun penge i sukkulenter, der er ingen interesse for kaktus - underligt nok, men det kan jo vende igen. Da jeg samlede selv var det jo udelukkende kaktus. Tiderne skifter hele tiden, og hvis du skal overleve som gartner er det vigtigt, at være opmærksom på dette og nøje følge

Cissus juttae - 3 mdr. gamle

20% flere planter under glas hvilket er en hel del.

Jeg kan da ellers huske at da vi spillede WM-fodbold i Mexico i 1986 skulle alle jo have kaktus. Man kunne købe kaktus alle vegne - de var i det hele taget meget populære.

- Ja, det kan jeg såmænd godt huske, og smart nok faldt det sammen med med WM i Mexico. Men tiderne skifter og folk har fået øjnene op for sukkulenter. Alle mennesker har travlt i dag, og ingen familier har tid til at nusse om planterne i vindueskarmen ligesom vore bedsteforældre havde. I gartnerverdenen operer vi med begrebet "easyplants" hvilket er planter, der kræver minimal pasning - og det er jo sukkulenterne. Og så tror jeg, at det betyder noget at planterne ikke stikker. Hvem har ikke hørt historier om lille Peter som

får væltet den store Opuntia ned over sig. Så er det vel også væsentligt at sukkulenter, som nævnt tidligere, generelt er billigere end kaktus. Du kan f.eks få et flot stort paradistræ for 100

trenden. Man kan jo helt nøjagtigt regne ud hvad det koster at producere en plante, og det er de omkostninger, som helt styrer hvad du producerer. Hvis du kun producerer det du selv synes om, så er det ikke sikkert, at du er i stand til at lave et overskud og dermed leve af det. Man har nogle bestemte enheder man benytter, men tidsfaktoren er en væsentlig omkostning.

Planten fylder jo også noget på bordet og det beregner man jo i kvadratmeter. Multiplicerer man tidsfaktoren med arealforbruget så kommer man frem til noget vi kalder *ugekvadratmeter*. Udfra dette kan man på øre beregne, hvad det koster at producere en plante.

Da jeg fik lært det, så fandt jeg jo hurtigt ud af at det med kaktusser var en dårlig forretning. Kaktus fylder relativt meget på bordet og står her i forholdsvis lang tid, hvorfor omkostningerne ved kaktus bliver alt for høje.

For at gøre produktionen endnu mere økonomisk anvender jeg også rulleborde i hele gartneriet. På den måde kan man have

Pleiospilos nellii frøplanter

kroner. Skal du i stedet have en kaktus i samme størrelse skal du betale væsentlig mere - måske 500 kroner.

Jeg har jo tidligere hentet planter i Holland som var dyrket på Tenerifa. Det kræver en vis afsætning, hvis sådanne indkøbsture skal kunne betale sig, men jeg havde en god kunde på det tidspunkt, nemlig Kaktus Shop i Kompagnistræde. Da forretningen i sin tid lukkede betød det for mit vedkommende, at det nu var slut med kaktus.

Er det kun Københavns Grønttorv du producerer varer til i øjeblikket?

- Lige nu har jeg mest salg til Grønttorvet, men jeg har muligvis en ny kunde på hånden. Det drejer sig om Ikea, som gerne vil aftage 50.000 stk. sukkulenter i 13 cm's potter om året, fordelt på 6 forskellige Crassula. Det er nemt at producere og de vil betale en god pris. Problemet er bare at gartneriet ikke er stort nok, jeg mangler lige et hus mere på 200 m² så ville det være i orden. Jeg kender heldigvis en god kollega i Haslev, som har et rigtigt stort gartneri, og vi har talt lidt om måske at dele produktionen til Ikea. Lad os nu se hvad der sker - i hvert fald har jeg ikke planer om at udvide mere. Det er også lidt risikabelt at fylde hele sit gartneri op med planter til en enkelt kunde - den dag trenden måtte ændre sig kan det så være vanskeligt hurtigt at ændre produktionen til noget andet. I sådan en situation kan man være ret sårbar.

Er det muligt som gartner at forudberegne hvorledes markedet vil udvikle sig på længere sigt?

- Jeg lærte en del fine teorier om markedsanalyse, om hvordan markedet ligesom udvikler sig i bølger. Det er vanskeligt stof, men det handler om at markedet, for f.eks. sukkulenter, i starten udvikler sig langsomt - efter et stykke tid topper markedet, hvorefter det mættes og efterspørgslen på sukkulenter reduceres. Det handler så om at være med når markedet er ved at toppe, det er jo her indtjeningen er størst. Det er da muligt at vi om nogle år igen ser en større efterspørgsel på kaktus når markedet mht. sukkulenter har nået sit mætningspunkt.

Tusindvis af frøplanter

Du har jo en ret alsidig produktion lige nu - du formerer en del ved stiklinger, men også en hel del fra frø. Er det ikke korrekt at du engang har sagt at det faktisk er nemmere at formere fra frø?

- Jo, det er vist rigtigt nok - og med det mente jeg, at man hurtigere får en stor mængde

planter. Skal du f.eks. lave 1000 planter af en bestemt art - det kunne meget vel være en almindelig crassula, så har du hurtigere dine planter, hvis du sår dem. Hvis du skal lave 1000 planter fra stiklinger kræver det ca. 100 moderplanter som du selvfølgelig skal have på forhånd. Af en Crassula kan du højst skære ca. 10 pæne stiklinger fra hver plante, men til gengæld kan man så gøre det to gange om året. Hvis man regner lidt på det vil man også her kunne se, at frøformering er den mest rentable

Echeveria ompottes hurtigt for at opnå samme størrelse

måde at formere sukkulenter på. Det er en noget langsommere proces når det drejer sig om kaktus. Da jeg for ikke så længe siden formerede kaktus fra frø tog det mig 3 år at lave salgsklare planter. Da jeg så en aften kiggede på en hjemmeside fra et hollandsk gartneri på 60.000 m² kunne jeg se og læse, at de kunne gøre det samme på kun 13 måneder. Der kan jeg slet ikke være med.

Det vil så sige at de kaktus som står her i øjeblikket er de sidste?

- Det kan man roligt sige, det er de sidste Tenerifaplanter, så hvis du skal have en stor kaktus med hjem så er det nu.

Jeg kan specielt godt lide at kigge indenfor i dit formeringshus når jeg en gang imellem kommer forbi. Der er noget fascinerende ved disse utallige småplanter som skyder frem mellem hinanden og selvom de vokser langsomt, så er jeg altid overrasket over hvor meget de er vokset, når jeg kommer forbi næste gang . Så kommer jeg hurtigt til at tænke på, at det vel nok er godt at jeg ikke skal i gang med at prikke disse store mængder frøplanter

eller stikke de store bunker stiklinger som ligger ved nogle af bordene. Jeg vil selvfølgelig gerne vide om du nogenlunde har tal på småplanterne herinde?

I år har jeg sået 300.000 frø som alle er købt hos Köhres. Frøet spirer fint så mon ikke her er ca. 250.000 småplanter. Jeg begyndte at købe frø hos Köhres, da jeg gerne ville så lidt andet end det de andre gartnerier producerer. Alle gartnerier har et lille hjørne hvor der produceres lidt sukkulenter, så markedet er da nogenlunde mættet med de almindelige crassula. Derimod er der ikke så mange, der producerer de lidt vanskeligere sukkulenter, som slet ikke er så vanskelige endda, bare man kender lidt til deres nærings- og vandbehov. Der står nogle Cissus ovre på bordet som allerede har en rimelig knold og de er kun 3 måneder gamle.

Jeg har bemærket at du udelukkende bruger spagnum.

- I starten eksperimenterede jeg lidt mere med jordblandinger af grus og spagnum, men i dag bruger jeg ca. 10 m³ om året og så det er for

stort et arbejde at iblande grus, så derfor bruger jeg ren spagnum til det hele. Jeg har også forsøgt mig med spagnum iblandet ler, men det gav nogle forkerte resultater sandsynligvis på grund af de tilsatte næringsstoffer. Planterne blev røde og det gav problemer med svamp.

Hvis du har valgt spagnum så må du vel tilføje næringsstoffer?

- Jeg tilsætter selv næringsstoffer til vandingsvandet. Jeg har en automatisk gødskningsblander til dette, som man kan indstille til den rigtige dossering. Sukkulenter skal have meget næring - husk på at de er fanget i en lille plastpote uden mulighed for at lade rødderne vokse som rødder nu gør i naturen, altså nedad på jagt efter mineraler.

Jeg gødsker jo stort set hele året idet jeg ikke tillader planterne den samme hvile som I samlere. Hvis mine planter går i hvile, kan jeg ikke sælge dem, derfor får de "mad" hele året og også en lidt højere temperatur.

Din arbejdsdag i gartneriet - hvordan er den?

- Når jeg både bygger og passer planter, så har jeg lange arbejdsdage. Jeg husker tydeligt at jeg flere gange har lagt glas på taget, mens solen var ved at gå ned ude i horisonten Men i virkeligheden er de 400 m² for lidt til én mand. Man siger rundt regnet at én mand kan passe 1000 m², så

ud fra dette kunne jeg godt udvide gartneriet. Jeg har travlt når der f.eks. skal pottes Echeveria en masse. Det skal gå rimeligt hurtigt, da det er vigtigt, at alle planter ser ens ud, dvs. er lige store. Hvis der er for store forskelle i størrelse kan jeg ikke sælge partiet og må kassere det.

Jeg synes her til sidst at det skal med at du er blevet MPS godkendt.

Merete, som er gartneriet Lindbergs formelle ejer, hjælper også til når det skal gå hurtigt

- MPS er en miljøgodkendelse som er baseret på månedlige indberetninger om brug af gødskning og pesticider. Man har nogle fælles europæiske standarder, som ligger til grund for en eventuel MPS-godkendelse. Det gælder så om at holde sit forbrug af kemikalier så lavt som muligt, så man kan blive klassificeret i den bedste af i alt tre kategorier. Det er en ordning, som er mest kendt

indenfor engros handel og med tiden forventer man nok at se flere godkendte gartnerier. Men det er nu en ordning som jeg selv går ind for. Jeg synes det er vigtigt, at vi alle er med til at passe på det omgivende miljø og i min branche er det vigtigt at vi ikke bruger mere kemi end nødvendigt - og hvorfor skulle man i grunden det?

Tekst og foto: Finn Larsen

AGAVER ANVENDT SOM MAD OG DRIKKE

Motto: EL ARBOL DE LAS MARAVILLAS ES EL MAGUEY (Acosta)

Agaven er et vidundertræ

Mange Agavearter tjente indianerne som kilder til næringsmidler. Forskellige plantedele blev forarbejdet, især blev de kogt. Unge blomsterknopper eller unge blade fra mange arter er velsmagende som gemyse. De blev også tørret som frugt i sukker, ganske vist er ikke alle arter lige spiselige og velsmagende. Det er lokalt bestemt, hvilke arter man anvender. F.eks i Syd Californien anvender man den der voksende *Agave desertii*, i Syd Arizona de mere robuste *Agave palmeri*, *A. chrysantha*, *A. parryi*, *A. murpheyi* og i Mexico yderligere en lang række af andre Agaver.

I Mexico er Agaverne frem for alt af betydning som råstoffer til alkoholiske drikke, hvoraf Tequilaen bliver eksporteret til Europa. Den fik sit navn efter byen Tequila i staten Jalisco.

Af meget større betydning - også volumenmæssigt - er Mexicos nationaldrik Pulque. En Agavevin, som fremstilles ved gæring af saften fra de store Agaver af grupperne Salmianae (*A. salmiana*, *A. mapisaga*) eller i mindre målestok af *A. atrovirens* (gruppen Hiemiflorae), *A. hookeri* (Crenatae) og den kendte *A. americana* med tykke kødfulde blade. Pulque bliver fremstillet af Agaver dyrket på plantager. Tlachique stammer fra vildtvoksende

Agaver. Allerede for 100 år siden blev der årligt produceret over 250 millioner liter Pulque. Denne mængde er steget med befolkningstilvæksten i Mexico. Den industrielle produktion bliver kontrolleret, men fremstillingsprincippet er forblevet uforandret.

Som man gjorde allerede i Aztekertiden dyrkes Agaver til fremstilling af Pulque på den centrale del af Mexicos højslette og ikke længere nede end 1700 - 1800 m.o.h. Grænsen for udbredelsen er 1200 - 2460 m. Hovedområdet for Pulque strækker sig over 60.000 km² - 350 km i øst-vestlig retning og 170 km i retning nord-syd.

Agave salmiana ssp. *Salmiana* (Palmehaven Frankfurt am Main)

Agave salmiana, opkaldt efter fyrst Josef Salm-Dyck (1773-1861) som gav sig af med botanik, forekommer langs alle veje, der fører fra hovedstaden Ciudad de Mexico til staterne Michoacan, Guanajuato, Queretaro, San Luis Potosi, Hidalgo, Tlaxcala, Puebla og Morelos. Det er nogenlunde artens naturlige vokseområde. Yderligere

3 centre, hvor Spanierne startede beplantninger findes omkring Saltillo og Monterrey i Coahuila og så i Durango og i Guatemala. *A. salmiana* er klimatisk kun begrænset tolerant. I de områder den forekommer ligger årsnedbøren på 360 - 1100 mm og falder for det meste i tiden maj til oktober. Men den tåler let frost - ned til ca. 7 °

C i de tørre måneder.

I det centrale Pulque område bliver *A. salmiana* og *A. mapisaga* plantet tæt sammen og *A. americana* plantes i de kølige områder mod øst - også af hensyn til fiberproduktionen. *A. mapisaga* og *A. americana* benyttes intensivt til Pulque og har stor lokal betydning.

A. americana var. *protoamericana* Gentry er måske den oprindelige vildtvoksende variable population, som *A. americana* blev forædlet fra. Artslokaliteten for var. *protoamericana* ligger i staten Nuevo Leon mellem Galeana og Linares. Der findes også *A. americana* var. *oaxacensis* (benyttes også til Pulque) og *A. americana* var. *expansa*, som er blevet beskrevet efter en kulturplante i Europa, men forekommer som hegn i Jalisco - dens oprindelse er altså bekendt. *A. americana* var. *picta* og de af W. Trelease beskrevne var. *medio picta* med gul midterstribe på bladene og var. *marginata* med gule eller hvide striber på bladkanterne og den fint stribede var. *striata* har kun betydning som pryplanter.

Agave salmiana med de grønne 1 - 2 m lange brede lancetlignende blade har også flere varieteter og voksesteder.

A. salmiana var. *angustifolia* Berger med lange linære blade meget lig *A. mapisaga*, men blomsterne ligner mere *A. salmiana*. A. Berger har beskrevet den efter en kulturplante i haven La Mortola på den italienske Riviera, som han

forvaltede, uden at have kendskab til dens naturlige forekomst. Pas på - den er ikke identisk med den mere bekendte *A. angustifolia* fra gruppen *Rigidae*! *A. salmiana* ssp. *crassispina* er mindre, med bleggå blade med variable tænder. Den vokser fra San Luis Potosi til Tehuacan (Puebla) og nordlige Oaxaca.

Agave salmiana ssp. *ferox* med brede udad bøjede, kort tilspidsede grønne blade og store tænder langs bladranden blev også beskrevet efter planter fra La Mortola. Men H. S. Gentry fandt den i det nordlige Oaxaca i Valle de Tejuapan og Valle de Nochistlan. De 2 sidstnævnte er mere følsomme over frost end ssp. *salmiana* pga. deres sydlige herkomst.

Agave sobria ssp. *sobria* (Palmehave Frankfurt/Main)

En anden *Agave* fra gruppen *Salmianae*, der er god til Pulque, er *Agave texta*. Den stammer fra Guatemala og bliver også dyrket i plantager. Den sidste *Agave* af gruppen *A. macroculmis* stammer fra bjergene (2150 - 2800 m) Sierra de Parras og ved Saltillo, Coahuila. Der bliver den ikke gjort "flydende", kun de unge blomsterstande bliver kogt som Asparagus. Bladene er 45 - 85 cm lange og 17 x 26 cm brede. Også hos os er den dekorativ med

smukke striber.

Princippet i Pulque fremstilling er afskæringen af de nye blomsterstande lige når de begynder at spire. I den periode er planten sødest. I Mexico kan det gøres efter 8-16 år - på lunere steder allerede efter 5 år efter plantning. På

plantagerne plantes Agaverne i rækker med 2 - 3 meters afstand. Agavens "hjerter" dannes af bladene omkring blomsterstanden. Det nøjagtige øjeblik for udskæringen af blomsterstandens i dette hjerte er vigtigt for den anvendelige mængde saft. Produktionen af saften fra den flere meter høje blomsterstand bliver opsamlet i den opståede hule. Snittet fornys med en bred jernske (spansk: Raspador). Saften (spansk: Auqa miel) flyder i 2 - 3 måneder og der bliver indsamlet ca. 4 liter 3 gange dagligt. Særlig stærke planter giver næsten 8 liter dagligt i 4 - 5 måneder, d.v.s. i alt 1100 liter. Saften lader man gære 4 - 10 dage, alt efter kælderens temperatur. Slutproduktet smager i retning af æblecider, men dufter af sur mælk. Duften ødelægges dog ikke den forfriskende smag for Mexicanerne.

I de lavere liggende områder planter man Agaverne af gruppen Rigidæ til fremstilling af Tequila og Mescal. For 100 år siden blev der produceret 40 millioner liter, deraf 17 millioner i Jalisco og 10 millioner i Coahuila. Tendensen er stigende - 25 millioner liter Tequila kun i Jalisco (1968). Denne klare brændevin, som hovedsagelig stammer fra *A. tequilana* med de op til 120 cm lange blade, kommer fra egnen omkring byen Tequila. Mescal fremstilles på lignende måde men af mange andre Agaver (f.eks. *A. angustifolia*, *A. pameri*, *A. potatorum*, *A. shrevei*, *A. weberi*, *A. zebra*). Samme fremstillingsprincip gælder for den klare brændevin fra *Dasyllirion sp.* kaldet

Sotol.

Plantning af Agaver til dette formål foretages i rækker med 240 - 380 cm mellemrum, med underskov af majs, der senere kulegraves. Senere bliver der ikke dyrket i rækkerne mellem Agaverne. Spidsen af deres blade fjernes for at give bedre adgang. Når blomsterstanden kommer frem efter 8 - 12 år bliver den skåret. Men planten lader man stå 1 år eller mere. Derefter skærer man bladene af tæt ved stammen og der

Agave sobria ssp. sobria med blomst og bulb - "søsterløg"
(Palmehave Frankfurt/Main)

opstår et "hjerter" (spansk: Corazon), som man skærer af over jorden og kører væk. "Hjertet" bliver så - alt efter størrelse fra 2 - 4 kg helt op til 35 kg - delt i hoveder (spansk: cabezas) og dampet i ovnen.

De oprindelige indianske ovne blev dannet i jordhuller, som man beklædte med sten og store mængder træ blev brændt heri. Mens det endnu glødede, blev træet dækket med endnu et lag sten. Herpå arrangerede man bunken af cabezas og dækkede med

Agavebladene eller græs og så et tykt lag jord. Gennem et rør i midten af milen fyldte man vand på de gløende trækul. Dampen hjælper til at den opståede stivelse og dextrin i cabezaerne forvandles til sukker. I dag bruges dobbeltvæggede kedler til dette formål. De forarbejdede søde cabezas bliver så enten solgt direkte på markedet eller de bliver brugt til et "højere formål" nemlig formålet til en grød der blandes med Pulque eller vand - i San Luis Potosi tilsættes yderligere "den røde rod". Derefter forarbejdes grøden gennem gæring,

Agave americana var. *expansa* (Magdeburg Universitets Botaniske Have)

destillering og raffinering til Mescal eller Tequila.

Mescal er et indiansk ord, som betyder såvel drik som betegnelsen for Agaver. F.eks. af "mescal pelon" opstod det botaniske navn *Agave pelona* Gentry, en enestående Bjergagave med tandløse blade, som vokser i meget isolerede kalkrige bjerge omkring byen Caborca i Sonora. Forfatteren så den i det østlige Mescalero. Men hovederne var meget små, de blev snarere anvendt til mad og bladene til fibre.

Andre eksempler på Agavenavne, som blev afledt fra Mescal er *A. potatorum* (potator = dranker) fra staterne Puebla og Oaxaca eller *A. sobria* fra Baja California. Den er slet ikke "nøgtern" som dens navn på latin siger. Om en nybeskrevet art, som vokser ikke så langt derfra, indhentede for-

fatteren T. S. Brandegees information om en *A. aurea*. Den er hverken spiselig eller drikkelig. Sådan fik *A. sorbia* af lokalbefolkningen kaldet "mescal pardo", med urette sit antialkoholiske navn. Hvis Brandegees og hans kone Catharina, som også er botaniker, havde udforsket denne Agave til bunds (i glassene!), ville arten have haft et andet navn!!

Foruden disse to vokser der endnu en nyttig (dvs. drikkelig) *A. gigantea* i Sierra de la Giganta. Den forekommer på den side af bjerget, som vender ud mod den Mexicanske Bugt. I den sandede jord på begge sider vokser *A. dattilio* var. *vexans* med kun op til 50 cm lange blade lokalt kaldet "mescalillo" = lille Mescal. Overfor på det kontinentale Mexico's kyst i staterne Sonora og Sinaloa vokser bl.a. *A. colorata* kaldet "mescal ceniza"

Om sommeren plantes *Agave potatorum* ude, om vinteren i frostfrit drivhus (Palmehave Frankfurt/Main)

for længst udnyttet til sukker og Mescal af indianerne. I det tilstødende område Barranca del Cobre (= kobbercanyon) udnytter indianere af stammen Tarahumara også *A. bovicornuta* til Mescal, desforuden bearbejder de dens blomster til Tortillas og den udvaskede giftige saft bruger de til at bedøve fiskene med ved fiskeri (ligesom fiskerne på Madeira bruges saften fra *Euforbia piscatoria* eller på de Kanariske Øer *Euforbia obtusifolia*). I det sydlige Arizona anvender Indianerne Papago, Pima og Apachen ikke kun til Mescal men også til fibre og nåle og *A. palmeri* til mad. Selvd den småbladede *A. polianthiflora* fra Chihuahua blev nævnt som kilde til sukker og af indianerne kaldt Warihio "mescalito".

Et kapitel for sig ville være væskefremstilling af andre Agavevækster. F.eks. af hovederne fra *Dasyllirion wheeleri*, *D. leiophyllum* og *D. texanum* fås brændevinen Sotol, der fremstilles på lignende måde som Mescal, hvorved navnet Sotol også betegner planterne selv. De vokser i grænseområderne af Arizona, New Mexico og Texas og tilstødende Mexico. Ligheden med smalbladede *Dasyllirion* gav

også navnet "sotolito" til den mexicanske *Agave striata*.

Denne artikel skrev jeg som et etnobotanisk studie og under ingen omstændigheder som reklame for brændevinsbrændere eller angreb på alkoholskatten. Vore Agaver på 50 - 60 grader

n.br.og ikke 20 - 30 grader n.br. vil alligevel ikke have det fornødne sukkerindhold, så man kan hos os lade dem vokse blot for deres skønheds skyld. Bortset fra *A. salmaniana* kan de leve længe i vore samlinger, både udendørs om sommeren i bærbare krukker og frit udplantet, eller helårs i større tempererede drivhuse. De sidstnævnte arter er mindre og derfor velegnede. Hvis De altså en gang skal drikke Mescal så gør det i Mexico på mit og min (og Deres?) Agavesamlings vel.

Tekst og foto: Dipl. Ing. Ivana Richter.

Oversættelse:
Esther Genker

"Den amerikanske aloe"

Sådan betegnes denne plante i 1705 i den usædvanlig flotte slotspark ved Gottorp slot i Slesvig. Planten blomstrede hvilket dengang var en sensation og et kobberstik heraf findes på Det Kongelige Bibliotek i København. Desuden findes et kæmpemæssigt maleri på blik af dette vidunder, som på et senere tidspunkt havnede i den botaniske have i Kiel. For os - i dag - er det ikke svært at se at planten er en Agave. Billede og tekst: H. Keil

Illustrationen til højre er et farvelagt kobberstik fra år 1700 som også viser den 'amerikanske Aloe'.

Fra Bernd Ullrich's bog fra 1993: Agaven-udgivet af Palmengarten Siesmayerstrasse 61, Frankfurt am Main.

NOTAT OM BEGRÆNSNING

Det følgende vil uden skygge af tvivl blive det mest upopulære indlæg, undertegnede nogen- sinde har leveret til "KAKTUS". Det vil nemlig stille visse forslag! Og læsere af KAKTUS vil slappe af og hygge sig - evt. more sig og/eller lære noget. De vil ikke høre om ubehagelige ting. Såsom forslag til hvordan du holder din samlingen inden for Nå, ja, grænser af nogen som helst art.

Enhver kaktus- samler ved nøj- agtigt, hvor man- ge cm² der er til rådighed til sam- lingens placering! De dyrknings- betingelser, der kan opfyldes på samme antal cm² m.h.t. tempera- tur året rundt, belysning etc. er også noget, erfaringen har givet én ganske nøje kendskab til. De næste

skridt er så ganske enkelt at:

- A: læse om de slægter du interesserer dig for, og -
- B: udvælge de slægter/planter, som dine dyrkningsbetingelser kan imødekom- me, og -
- C: begrænse dig til kun at dyrke bemeldte slægter, og -
- D: holde antallet af planter nede på et antal, du kan overkomme at give opti-

mal pasning.

Som regel starter sukkulentomanien med, at du får fat i et tilfældigt eksemplar, som du godt kan lide, og som trives. Det kan være hvad som helst, en stikling samlet op under et ferieophold, et tilbud i Netto eller tante Dagmars efterladte julekaktus. Den vokser og blomstrer, og du får lyst til at kikke nærmere på noget i samme ret- ning, og så sker det. Du begynder i det små et

par planter eller to i samme slægt, og pludselig har du 50 planter, og det er godt nok mærkeligt, at nogen af dem ikke vil trives. Men du anskaffer så blot nye til er- statning, thi du har pludselig fundet ud af, at der i virkeligheden findes en hel MÆNGDE interessante slags.

Det er allerede her, du skulle

kunne sætte ind med Begrænsningens Kunst! Indrømmet, det er for sent for størsteparten af os! Vi har allerede omfattende samlinger rum- mende PERLER af ufattelig skønhed og/eller affektionsværdi. Men tænk alligevel over det, når de uundgåelige forårsdødsfald giver huller i samlingen, så "der bliver plads til nyanskaf- felser".

Det være ikke hermed sagt, at du skal begrænse din interesse! Men det er her, du skal indse, at det er absolut umuligt, at dyrke samtlige medlemmer af samtlige de slægter/arter/vari-

anter, du finder uundværlige for at være en lykkelig samler.

Planterne skal også være glade og tilfredse i deres respektive beholdere! Planterne stiller måske ikke de samme krav som burhøns, men nogen krav stiller de altså. Så se på dyrkningsbetingelserne ud fra planternes synspunkt.

De fleste begynder i en vindueskarm. Kort tid efter samlermaniens angreb, vil du ønske at udnytte samtlige karme til din hobby. Lad os sige, at du har vindueskarme i alle fire verdenshjørner. Der er da forresten også radiatorer under samtlige vinduer, og der skal da også

varmes op om vinteren, thi boligens andre beboere vil også være der. Det er kun hunden/katten, der evt. kan anlægge vinterpels! Se på belysningen først. Mange ørkenplanter henstår deres normale tilværelse i bagende sol. Det er ikke en god ide at dyrke sådanne væsener i et nordvindue - det vil i hvert fald kræve kunstig belysning året rundt. Og det vil være tvivlsomt, om der nogensinde kommer blomster under slige forhold.

Så er der temperaturen, især om vinteren. De fleste sukkulenter kommer fra landskaber, hvor der er en ret voldsom forskel på dag- og nattemperatur, ligesom der godt kan være en "vin-

terperiode" med noget lavere temperatur, evt. endda frostgrader. Så altså - kaktus fra højderne, der skal have kulde om vinteren, skal ikke dyrkes over en radiator, med mindre det har været muligt at bygge en særlig afskærmning, og temperaturen kan holdes nede.

De fleste plantebøger giver ret gode anvisninger på, hvilken vintertemperatur og hvilke lysforhold de forskellige planter gerne vil have. Læs og lær! (Og tag efterretningerne til følge.) Vandingen er det lettere at regulere, men når planterne dyrkes forholdsvis varmt i en stue, kan du ikke holde dem totalt vandingsfri i månedsvis, sådan som det kan gøres i et drivhus.

Nuvel, så går det store ønske i opfyldelse: Du får bygget et drivhus af en slags. Uanset størrelsen af dette drivhus vil det i reglen kunne rumme flere planter end dine vindueskarme, så der skal anskaffes planter for alle pengene. Men nu er dyrkningsforholdene pludselig helt forskellige fra, hvad de var i stuen, og så kan du starte helt forfra. Men den fundamentale grundregel gælder altså stadig. Opvarmning af drivhuset koster gysser. Nogle kaktus og sukkulenter kan godt lide varme hele året. Det var faktisk de slægter, der havde det så fortrinligt i dit varme sydvindue. Lad dem blive i dit sydvindue. Gør dig klart, hvor varmt du har mulighed for at holde dit drivhus om vinteren og dyrk kun de planter i drivhuset, som kan tåle at stå derude hele året - også når temperaturen falder. Husk også på, at der faktisk er en hel del spændende sukkulenter, der slet ikke kan lide intens sol og varme i et drivhus. De kan også godt blive i dit nordvindue - eller evt. på en hylde under bordet i drivhuset.

Naturligvis er du nødt til at gøre erfaringer. Teori og praksis er altid forskellige, og de forhold du har, er aldrig helt de samme som beskrevet i bøgerne. Alle mister planter fra tid til anden på grund af forkerte dyrkningsforhold. Men tabene kan begrænses, og det er en gylden regel, at hvis du tre gange har slået en plante af en bestemt art ihjel, så er der altså noget fundamentalt forkert med dine dyrk-

ningsforhold for netop den plante, og så skulle du måske undlade at dyrke videre på den. I hvert fald har jeg gentagne gange hørt garvede **NKS**-medlemmer og mangeårige sukkulentdyrkere udtale netop det: "*Jeg har slået den art ihjel tre gange, så nu skal jeg ikke prøve mere*" - hvorefter du lige skal prøve een gang til. (*Jeg er ikke selv et hår bedre!*).

Når du har lært dine dyrkningsbetingelser at kende så kik engang til på de planter, du har. Fordel dem på den plads du har til rådighed i henhold til de vækstbetingelser, planterne gerne vil have. Og når du anskaffer nye planter, så kik på, hvilke slægter der allerede trives hos dig, og tilrettelæg nyanskaffelserne i henhold til dine erfaringer. Hvis du f. eks. ikke har mulighed for at holde vintertemperaturer højere end 12-15°C, så er det ikke de varmekrævende Madagascar-planter, du skal satse på.

Som tidligere nævnt: planterne er levende væsener. De stiller krav til pasning, og ganske vist, kan de ikke udtrykke sig verbalt eller stikke af, men de kan undlade at blomstre, og de kan gå ud! Når planter dyrkes under kunstige forhold i beholdere - små beholdere - skal deres vækstmedium fornyes med mellemrum. De skal plantes om hvert andet - tredje år. De skal fodres - vandes med gødningssubstrat. De skal også beundres, holdes fri for skadedyr og visne blomsterrester etc. Der skal samles frø! Tag og regn på, hvor lang tid du skal bruge på at omplante 1/3 af dine planter, og på hvor lang tid det rent faktisk tager dig at gennemvande hele din samling. Og tag og sammenhold dette tidsrum med den tid, du rent faktisk har til rådighed til plantehygge! Omplanter du ca. 1/3 af dine planter hvert forår?? Nej, vel? Du kan faktisk ikke nå det! Hvor mange af dine planter blev omplantet sidste år? Du har enten for mange planter eller for lidt fritid. Du må afgøre, om det er det ene eller det andet.

Og når en plante dør, så tænk over om den nu også skal erstattes, eller om det ikke er bedre at udfylde den tomme plads ved at lade nogen af de planter, du har, komme over i en større

beholder. Store planter fylder og optager megen plads, men mange planter kommer først til deres ret, når de har opnået en vis størrelse, og store, gamle planter er altså gode, gamle venner.

Så er der naturligvis også det rent arkitektoniske fænomen. Den plads, samlingen står på,

har et ganske bestemt areal, og dette areal kan rumme et vist antal planter. Men jeg vil vædde en hel del på, at der ikke findes en eneste samling i foreningen - incl. min egen - der ikke rummer mindst 1,5 gang så mange planter, som dyrkningsarealet faktisk tillader. Opfindsomheden er ligeså grænseløs som plad-

sen. Der opsættes hylder på vægge, under loftet og i dørene, evt. også på kanten af bordene. Til sidst kan du ikke bevæge dig rundt i lokalet, uden at noget med torne hænger fast i dig, eller du får en hængepote i hovedet i forbifarten! Du kan for den sags skyld heller ikke se alle planterne, for du kan ikke komme ind i krogene, og hvad der gemmer sig på den side af planterne, der vender væk fra midtergangen.....! Nå, det er vist ikke nødvendigt at

- A: nå at inspicere samtlige planter hver uge, og -
- B: omplante 1/3 af samlingen hvert forår, og -
- C: holde skadedyrene nede på eksistensminimum og -
- D: vande hele samlingen hver uge.

gå i detaljer her, vel?

Det har vi allesammen været ude for.

Selv har jeg gentagne gange - især om foråret efter omplantningen - brokket mig over, at mit drivhus er for lille. Men der er altså ikke udvidelsesmuligheder, og godt det samme! Hvis der var ville min samling nemlig meget hurtigt blive så stor, at jeg ikke kunne:

Og den dag jeg ikke kan overholde disse enkle regler, holder jeg op! Derimod - det der med at eksperimentere med diverse slægter, det er altså noget helt, helt andet, ik' osse??

Hanna E. Hansen

Tegninger: Raul Keskküla

Årsmøde 2003

Årsmøde 2003 - 30 og 31 august i Korinth på Sydfyn.

NKS og Fynskredsen indbyder til årsmøde 2003 som afholdes 30-31 august 2003 på Korinth kro i Korinth som ligger ca 35 km syd for Odense. Korinth kro er en Kongelig privilegeret kro fra 1801 beliggende i naturskønne omgivelser tæt ved Egeskov- og Brahetrolleborg slot og med Brændeskovsøen i nærheden med et ynglende havørnepar.

Temaet for dette årsmøde er fælles oplevelser for nye og gamle medlemmer. Hør spændende foredrag fra Galapagos til Sydafrika, køb dine ønskeplanter ved vor inviterede gartner Ernst Specks eller hos nogle af vore egne medlemmer og ikke mindst - få en sjov quiz-oplevelse. Hertil god veltillavet mad i spændende omgivelser.

Indkvartering og priser

Lørdag og søndag med dobbeltværelse (ikke alle med bad og toilet) kun 550 kr pr person
Lørdag og søndag med enkeltværelse 625 kr
Lørdag og søndag uden overnatning 450 kr
Kun lørdag 325kr
Kun søndag 225 kr

Da værelser med bad og toilet er begrænset bliver det "først til mølle princippet" efter tilmeldingsdato.

Program lørdag 30 august 2003

Kl 13.00-14.00	Registrering, betaling og opstilling af planter
Kl 14.00-14.15	Velkomst og program v. Henrik Helms/ Michael Nielsen
kl 14.15-15.30	Generalforsamling her serveres kaffe med hjemme - bag
kl 15.30-17.00	Foredrag: "Galapagos - kaktus med MEGET mere" v. Ellen Christensen & Michael Nielsen
kl 17.00-18.00	Pause-, incl." planteeftersyn"
kl 18.00-19.30	3 retters gourmetmiddag

kl 19.30-21.00	Plantesalg - Ernst Specks fra "Exotica" og NKS medlemmers egne planter
kl 21.00-22.30	Hvem vil være kaktusekspert - quiz med spændende præmier v. Ellen Christensen og Michael Nielsen Hertil aftenkaffe
Kl 22.30 - ?	De levende kaktusvenners klub socialt samvær

Program søndag 31 august

Kl 08.00-09.00	Morgenmad - buffet
Kl 09.00-10.30	Plantesalg - også salg af planter fra "Exotica"
Kl 10.30-12.00	Foredrag: "Sydafrikas sukkulente flora" v. Ernst Specks fra gartneriet "Exotica"
Kl 12.00-13.00	Frokost buffet
Kl 13.00-14.30	Foredrag: Bjarne Kjempff - "Madagascar i Natur og Kultur"
Kl 14.30-15.00	Kaffe med kage og farvel
Kl 15.00-	Mulighed for at besøge et fynsk gartneri

Tilmelding.

Tilmelding senest 15 juli 2003 til :

Michael Nielsen
Løvsangervej 9
5700 Svendborg
tlf 62207640
e-mail: emkc@christensen.mail.dk

Beliggenhed:

Korinth Kro
Reventlowsvej 10
Korinth
5600 Fåborg
Tlf 62651023
www.korinth-kro.dk

Driftsregnskab for Nordisk Kaktus Selskab 2002

UDGIFTER	2002 Danmark	2002 Sverige	2002 Norge	2001 Danmark	2001 Sverige	2001 Norge
Kontorartikler	13.395,50			4.863,58		
Porto	12.476,00			11.452,90		
Kaktus og andre sukkulenter	51.901,25			49.412,50		
Møder/rejser	802,00			1.466,60		
Frøindkøb	6.320,62			6.091,10		
Gaver				260,00		
Gebyr (konto/veksel m.v.)	947,97	580,00		635,00	640,00	33,00
Busturrefution				20.550,00		
Årsmøde tilskud	2.865,00			4.475,00		
Andre udgifter	6.250,50			2.911,00		
Messegebyr		700,00			1.500,00	
Overført til DK		25.000,00			45.000,00	
I ALT UDGIFTER:	94.958,84	26.280,00	0,00	102.117,68	47.140,00	33,00

INDTÆGTER	2002 Danmark	2002 Sverige	2002 Norge	2001 Danmark	2001 Sverige	2001 Norge
Kontingent	47.580,37	23.655,00	5.800,00	93.631,42	33.715,00	10.445,00
Renter	25,40	39,95	422,65	131,00	125,93	245,79
Annoncer	2.105,00			100,00		
Årsmøde				2.310,00		
Overført fra Sverige	20.370,00			36.418,50		
Overført fra Norge						
Frøsalg	5.647,80	1.371,00	995,00	5.987,50	1.486,35	402,25
Andre indtægter	6.615,00				1.091,00	
Midlertidig ind bustur					25.150,00	
I ALT INDTÆGTER:	82.343,57	25.065,94	7.217,65	138.578,42	61.568,28	11.093,04

Indestående på NKS's konti pr. 31.12.2002:

Dansk konto: DKK 52.059,20. Svensk konto: SEK 18.217,26. Norsk konto: NOK 19.813,07.
Kassebeholdning : DKK 1.973,50.

Pia Larsen, kassereren.

Kassebøger, indtægts- og udgiftsbilag stikprøvevis kontrolleret. Kasse og girobeholdning afstemt.

Hans Grønlund, revisor.

Bemærkninger til regnskabet:

Ja, det ser ud som om at smertegrænsen er nået. Udgifterne har efterhånden indhentet indtægterne.

Årsagen er et faldende medlemstal og mange bække små såsom stigende gebyrer, renter o.s.v.

Under "kontorartikler - udgifter" findes vores glimrende redaktør Finn Larsen's nye digitalkamera med diverse tilbehør. Velfortjent - og til stor glæde for os allesammen.

I "Andre indtægter" skete en fejlpostering fra BG Banks side; kr. 6040,00 til forkert konto (vores) som dog hurtigt blev rettet og ses i "andre udgifter".

NKS vil kunne klare sig igennem 2003, men en del nye medlemmer ville absolut ikke skade! Ca.100 medlemmer valgte ikke at fornye deres kontingent i 2003 - dette er en fjerdedel af driften og får naturligvis konsekvenser. NKS 2004? Tør jeg ikke give et bud på.....

Kassereren.

UHLIG
KAKTEEN

Postfach 1107 D/71385 Kernen
Tel. 07151 41 891 Fax 07151 467 28
email: Uhlig-kakteen@t-online.de

35 år

Kaktus og andre sukkulenter

- mere end 2000 arter sjældne planter og frø
- verdensomspændende forsendelser
- skriv efter listen mod betaling af 2 internationale svarkuponer
- besøgende - også i grupper - er velkomne
- løbende tilbuds-supplementer
- detail- og engros-handel

HAR DU PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er du interesseret? Få et gratis prøvenummer af vort medlemsblad "Orkideer", der udkommer 6 gange årligt. Kontingent kr. 290,-/340,-.

DANSK ORCHIDE KLUB

V/ Bente Nielsen, Sømadevej 6,
DK-6430 Nordborg. Tlf/Fax: 74 45 09 24

Vi har mere end 1000 forskellige sukkulenter: Agave, Euphorbia, Haworthia, Pachypodium, Sansevieria, caudexplanter og levende sten etc. Mange forskellige streptocarpus. Mange stauder og usædvanlige sommerblomster til haven.

Vi holder åbent første søndag i hver måned kl.
9.00 - 17.00

Gartneriet Klejsbro

Bjerrevej 431 - 7130 Juelsminde.
Tlf. 75 68 51 65

CACTUS, SUCCULENT AND CAUDICIFORM PLANT SEEDS

Listing free

Doug and Vivi Rowland
200 Spring Road, Kempston,
Bedford, England MK42 8ND

TEL/FAX 01234 358970

<http://cactus-mall.com/rowland/index.html>

RICHTER-SUKKULENTEN

Postfach 110411, D-93017 Regensburg.

e-mail: Richtersukk@aol.com

1992 -2002 10 years growing & sending

Planter: Rariteter og nyheder fra Mexico: Agave, Ariocarpus, Aztekium, Echinocactus, Geohintonia, Mammillaria, Strombocactus, Turbinicarpus mm

Vinterhårde planter fra USA med lokalitet+Yucca, Sedum, Sclerocactus, Pediocactus, Opuntia, Neobesseya, Echinomastus, Escobaria, Agave mm.

Sydamerika: Austrocactus, Cintia, Gymnocalycium, pterocactus, Tephrocactus m.m.

Sydafrika: Nye sukkulenter og løg.

*Bøger: Yucca, Ariocarpus, Turbinicarpus, Lophophora

*Frøliste (kaktus, sukkulenter, Afrika, buske, US vildblomster)

*Liste mod 2 internationale svarkuponer, korrespondance tysk, engelsk, lidt dansk, norsk og svensk.

*Levering per post (portogebyr), plantepakke EUR 8,- frø EUR 3,-

Vallensbæk

Kaktusgartneri

Kom og se vore mange forskellige kaktus og sukkulenter. Kig forbi på adressen: **Vejlegårdsvej 99, Vallensbæk**, eller ring i forvejen på tlf: 43 62 72 26.

E-mail: Falle@post1.dknet.dk.

Hjemmeside:

www.sitecenter.dk/kaktusgartneriet

Tidligere årgange af KAKTUS

kan købes ved henvendelse til:

Thorkild Alnor Nielsen
Langenæs Allé 26, 2.sal tv.
DK-8000 Århus C.

Betaling: check eller på giro nr. 2 940 744

Pris: 10 kr pr. nummer + porto.

Følgende årgange er udsolgt:
1-2-3-4-5,8-9,11-12-13-14,16

Vi holder årsmøde her - på Korinth kro

Indholdsfortegnelse for 'KAKTUS og andre Sukkulenter', nr. 2/03

På besøg hos Hugo Jensen - <i>Finn Larsen</i>	side 3
Agaver anvendt som mad og drikke - <i>Dipl. Ing. Ivana Richter</i> ,	side 10
Notat om begrænsning - <i>Hanna E. Hansen</i>	side 16
Annoncering af årsmøde 2003 - <i>Michael Nielsen og Ellen Christensen</i>	side 21
Driftsregnskab for Nordisk Kaktusselskab - <i>Pia Larsen</i>	side 22